

DDK-61- 5/13/MC/ZT

Warszawa, 26.02.2016

DECYZJA nr DDK - 2/2016

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 660 i Nr 171, poz. 1206, z 2008 r. Nr 157, poz. 976, Nr 223, poz. 1458 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2011 r. Nr 24, poz. 173), w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w toku którego zostało uprawdopodobnione, iż *Everest Finanse Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością* spółka komandytowa z siedzibą w Poznaniu stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegające na:

1. niepodawaniu w umowach kredytu konsumenckiego informacji o wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r. poz. 1497, ze zm.),
2. niepodawaniu w umowach o kredyt konsumencki informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych *Everest Finanse Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością* spółce komandytowej z siedzibą w Poznaniu w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r. poz. 1497, ze zm.),

oraz po złożeniu przez *Everest Finanse Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością* spółkę komandytową z siedzibą w Poznaniu w toku postępowania zobowiązania do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom zbiorowych interesów konsumentów poprzez przedstawienie wszystkim konsumentom związanym z *Everest Finanse spółka z ograniczoną odpowiedzialnością* spółką komandytową z siedzibą w Poznaniu aktywnymi (tj. wciąż wykonywanymi) umowami kredytu konsumenckiego zawartymi w oparciu o wzorzec „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR i UPP - z wyjątkiem tych

konsumentów, których umowy znajdują się w okresie wypowiedzenia - propozycji podpisania aneksu do tych umów, którego treść:

- 1) wprowadzi do tych umów informację o wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego,
- 2) wyeliminuje z przedmiotowych umów postanowienia określające obowiązek poniesienia kosztów związanych z odstąpieniem przez konsumenta od umowy,
- 3) odzwierciedlać będzie postanowienia pkt 26, 27 i 28 wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR i UPP w brzmieniu:

„26. Pożyczkobiorca może, bez podania przyczyny, odstąpić od Umowy pożyczki pieniężnej w terminie maksymalnie 14 dni od daty jej zawarcia doręczając oświadczenie o odstąpieniu od Umowy, w szczególności na Formularzu odstąpienia od Umowy pożyczki pieniężnej, osobiście do siedziby „BOCIAN pożyczki” lub przesyłając go listownie na adres siedziby „BOCIAN pożyczki”. Formularz odstąpienia od Umowy Pożyczkodawca przekazuje Pożyczkobiorcy przy zawarciu Umowy. Dla zachowania powyższego terminu jest wystarczające wystanie oświadczenia listem przed jego upływem.

27. Oświadczenie, o którym mowa powyżej, jest skuteczne także wobec wszelkich umów dodatkowych zawartych pomiędzy Pożyczkodawcą a Pożyczkobiorcą, związanych z daną Umową pożyczki pieniężnej.

28. W przypadku skorzystania przez Pożyczkobiorcę z prawa odstąpienia od Umowy pożyczki pieniężnej, Umowę uznaje się za niezawartą, a Pożyczkobiorca jest zobowiązany niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy, zwrócić Pożyczkodawcy całą kwotę wypłaconą mu na podstawie Umowy (określoną w pozycji 1.A. powyżej) poprzez jej wpłatę na rachunek bankowy Pożyczkodawcy wskazany w punkcie 13 powyżej lub gotówką w Oddziale „BOCIAN pożyczki”. Pożyczkobiorca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od niniejszej Umowy. W przypadku gdy Pożyczkobiorca dokonał już jakiegokolwiek spłaty rat pożyczki, Pożyczkodawca dokona z Pożyczkobiorcą stosownych rozliczeń”;

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na Everest Finanse Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową z siedzibą w Poznaniu obowiązek wykonania tego zobowiązania w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 w związku z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 660 i Nr 171, poz. 1206, z 2008 r. Nr 157, poz. 976, Nr 223, poz. 1458 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2011 r. Nr 24, poz. 173), w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, nakłada na Everest Finanse Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową z siedzibą w Poznaniu obowiązek przedłożenia Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - w terminie 7 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji - informacji o stopniu realizacji

zobowiązania nałożonego w punkcie I. sentencji decyzji oraz dowodów potwierdzających jego wykonanie, w tym:

- 1) wzoru przykładowego aneksu do umowy kredytu konsumenckiego zawartej w oparciu o wzorzec „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR lub UPP, którego treść spełniać będzie warunki określone w punkcie I. ppkt 1)-3) sentencji decyzji;
- 2) 10 przykładowych dowodów doręczenia konsumentom związanym z *Everest Finance spółka z ograniczoną odpowiedzialnością* spółką komandytową z siedzibą w Poznaniu aktywnymi (tj. wciąż wykonywanymi) umowami kredytu konsumenckiego zawartymi w oparciu o wzorzec „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR lub UPP - z wyjątkiem tych konsumentów, których umowy znajdują się w okresie wypowiedzenia - pism z propozycją podpisania aneksów do tych umów, których treść spełniać będzie warunki określone w punkcie I. ppkt 1)-3) sentencji decyzji, wraz z tymi aneksami.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: „Prezes UOKiK”, „Prezes Urzędu”) postanowieniem z dnia 21 grudnia 2012 r. wszczął postępowanie wyjaśniające, mające na celu wstępne ustalenie, czy wybrani przedsiębiorcy niebędący bankami i świadczący konsumentom usługi finansowe dopuścili się, w zakresie pobierania opłat oraz prezentacji kosztów, naruszenia przepisów uzasadniających wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 w zw. z ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.; dalej „u.o.k.k.”) lub podjęcie działań przewidzianych w odrębnych ustawach (sygn. DDK-405-67/12/BK).

W toku tego postępowania Prezes UOKiK przeprowadził analizę wzorców umów oraz formularzy informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego, jak również zweryfikował treść umów zawartych z konsumentami nadesłanych przez *Everest Finance spółka z ograniczoną odpowiedzialnością* spółkę komandytowo-akcyjną z siedzibą w Poznaniu (od dnia 10 stycznia 2014 r. działającą w formie spółki komandytowej; dalej: „Przedsiębiorca”, „Everest”, „Spółka”). Przeprowadzona analiza pozwoliła Prezesowi Urzędu stwierdzić, że Przedsiębiorca może stosować praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów polegające na naruszeniu przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r. poz. 1497, ze zm.; dalej: „u.k.k.”), ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171 poz. 1206, ze zm.; dalej: „u.p.n.p.r.”) oraz ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503, ze zm.; dalej: „u.z.n.k.”).

Mając powyższe na uwadze, postanowieniem z dnia 21 czerwca 2013 r. Prezes Urzędu, pod sygnaturą DDK-61-5/13/MC, wszczął wobec Spółki postępowanie w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, stawiając jej następujące zarzuty:

1. niepodawania w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o opłacie za obsługę pożyczki w domu, którą konsument jest

zobowiązany ponieść w związku z umową kredytu, co może stanowić naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. z art. 14 u.k.k., a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k. (dalej: „zarzut 1”);

2. niepodawania w umowach kredytu konsumenckiego informacji o wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k., a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k. (dalej: „zarzut 2”);
3. niepodawania w umowach o kredyt konsumencki informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Everest w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 15 u.k.k., a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k. (dalej: „zarzut 3”);
4. podawania nieprawdziwej informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (dalej: „r.r.s.o.”), co może stanowić naruszenie art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 u.p.n.p.r., a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k. (dalej: „zarzut 4”);
5. wprowadzenia w błąd co do proporcji pomiędzy całkowitym kosztem pożyczki a całkowitą kwotą pożyczki, poprzez prezentowanie informacji o całkowitej kwocie pożyczki obliczonej przy założeniu, że powinna ona uwzględniać kredytowane koszty pożyczki, co może stanowić naruszenie art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 u.p.n.p.r., a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k. (dalej: „zarzut 5”);
6. podawania nieprawdziwej informacji o całkowitym koszcie kredytu poprzez nieuwzględnianie w nim kosztu opłaty za obsługę pożyczki w domu, co może stanowić naruszenie art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 u.p.n.p.r., a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k. (dalej: „zarzut 6”);
7. stosowania opłaty za obsługę pożyczki w domu, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 u.z.n.k., a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k. (dalej: „zarzut 7”);
8. stosowania opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 u.z.n.k., a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k. (dalej: „zarzut 8”).

Na podstawie art. 123 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 267, ze zm.; dalej: „k.p.a.”) w związku z art. 83 u.o.k.k., Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów w przedmiotowym postępowaniu materiał dowodowy zebrany w trakcie postępowania wyjaśniającego (sygn. DDK-405-67/12/BK).

Zawiadamiając o wszczęciu przedmiotowego postępowania oraz o zaliczeniu w poczet dowodów w tym postępowaniu stosownych dokumentów, Prezes Urzędu poinformował Przedsiębiorcę o prawie ustosunkowania się do zarzutów postawionych w sentencji postanowienia o wszczęciu postępowania.

W odpowiedzi z dnia 18 lipca 2013 r. Everest odniósł się do postawionych mu zarzutów. W zakresie zarzutu 2 i 3 Everest zaakceptował stanowisko Prezesa Urzędu. Odnosząc się do zarzutu 3, Spółka zaznaczyła, że w praktyce działalności, w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy kredytu konsumenckiego, nie korzystała z postanowienia tej umowy wskazującego na obowiązek zwrotu przez konsumenta odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki przez Przedsiębiorcę do dnia zwrotu na jego rzecz całej kwoty udostępnionej pożyczki. Everest wyjaśnił również, że nie żądał nigdy od swoich klientów zwrotu tych odsetek, a jedynie zwrotu Kwoty do wypłaty. Ponadto, Przedsiębiorca wniósł o doprecyzowanie zarzutu 5.

W tym samym piśmie z dnia 18 lipca 2013 r. Przedsiębiorca wniósł o wydanie decyzji zobowiązującej w trybie art. 28 u.o.k.k. Wyraził ogólną wolę zobowiązania się do zmiany praktyki w odniesieniu do wszystkich postawionych mu zarzutów, ale konkretne propozycje sformułował jedynie w odniesieniu do zarzutów 2, 3 i 5. W odniesieniu do pozostałych zarzutów Everest zadeklarował wolę zmiany stosowanych praktyk i przedstawienie konkretnych propozycji w tym zakresie po wyjaśnieniu przez Prezesa Urzędu podniesionych przez Spółkę wątpliwości.

Pismem z dnia 3 kwietnia 2014 r. Prezes UOKiK powiadomił Przedsiębiorcę o konieczności przedłożenia konkretnych propozycji zobowiązania obejmujących całość działań Spółki, a nie tylko wybrane produkty, zapewniających pełne przestrzeganie przepisów oraz określających termin jego realizacji. Prezes Urzędu przedstawił także swoje stanowisko w sprawach będących przedmiotem postępowania, do których Everest zgłosił wątpliwości i pytania.

W kolejnym piśmie, datowanym na dzień 18 kwietnia 2014 r. Spółka ograniczyła swój wniosek o wydanie decyzji zobowiązującej do zarzutów 2, 3 i 5, proponując wprowadzenie zmian we wzorcach umów pożyczki pieniężnej. Everest nie zgodził się natomiast z przedstawionym mu stanowiskiem Prezesa Urzędu w odniesieniu do zarzutów 1, 4, 6-8, podtrzymał w tym zakresie swoją dotychczasową argumentację zaprezentowaną w piśmie z dnia 18 lipca 2013 r. i wniósł o umorzenie postępowania. Ponadto, w zakresie tych zarzutów, uzupełnił zajęte dotychczas stanowisko.

Niezależnie od powyższych wyjaśnień, w piśmie z dnia 18 kwietnia 2014 r. Przedsiębiorca poinformował o jego przekształceniu w dniu 10 stycznia 2014 r. ze Spółki komandytowo-akcyjnej w spółkę komandytową działającą pod firmą Everest Finanse spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa.

Pismem z dnia 17 września 2015 r. Prezes Urzędu wezwał Przedsiębiorcę do przekazania dokumentów zawierających dane niezbędne do obliczenia kary pieniężnej oraz informacji o aktualnym stanowisku Spółki w odniesieniu do postawionych jej w postępowaniu zarzutów.

Przedsiębiorca udzielił odpowiedzi na ww. wezwanie pismem z dnia 6 października 2015 r. Spółka przekazała sprawozdanie finansowe za rok 2014 wraz z opinią biegłego rewidenta oraz wyjaśniła, iż podtrzymuje swoje dotychczasowe stanowisko wobec zarzutów postawionych jej w postanowieniu z dnia 21 czerwca 2013 r. o wszczęciu postępowania. W szczególności, podtrzymała złożony wniosek o wydanie decyzji w trybie art. 28 u.o.k.k. jedynie w zakresie zarzutów określonych w punkcie 2, 3 i 5 tego postanowienia. Everest poinformował również, że wdrożył szereg zmian do stosowanych przez siebie wzorców umów kredytu konsumenckiego i formularzy informacyjnych

dotyczących tego kredytu. Spółka przekazała kolejno obowiązujące wersje tych wzorców i formularzy, w tym obecnie stosowane, a także pięć umów zawartych z konsumentami w oparciu o aktualnie wykorzystywane wzorce.

Pismem z dnia 23 listopada 2015 r. Prezes UOKiK zawiadomił Everest o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszym postępowaniu i możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy w siedzibie Prezesa UOKiK oraz zajęcia stanowiska przed wydaniem decyzji. Strona skorzystała z przysługującego jej uprawnienia.

Korzystając z prawa do wypowiedzenia się co do zebranego materiału dowodowego Spółka, w piśmie z dnia 14 grudnia 2015 r. powtórzyła przedstawioną w poprzednich pismach argumentację. W szczególności zwróciła uwagę, iż w aktualnie wykorzystywanych wzorcach umów kredytu konsumenckiego wprowadziła zmiany, które eliminują z nich naruszenia wskazane w zarzutach 2, 3 i 5. Mianowicie, Everest wyjaśnił, że w przedmiotowych wzorcach znajdują się postanowienia, które określają wartość rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, nie ma w nich klauzul, które przewidywałyby po stronie konsumenta obowiązek zwrotu kosztów związanych z odstąpieniem przez niego od umowy. Ponadto, zdaniem Spółki, aktualnie stosowane przez nią wzorce szczegółowo informują konsumentów o poszczególnych składnikach „Całkowitej kwoty pożyczki” (które, zgodnie treścią tych wzorców, stanowią: kwota do wypłaty, opłata przygotowawcza, prowizja za udzielenie pożyczki, opłata za dostarczenie środków, opłata za brak poręczenia, opłata za usługę terenowej obsługi pożyczki, opłata za uruchomienie II transzy, opłata za Pakiet Medyczna Pomoc), o wartości „Kwoty do wypłaty” oraz „Całkowitego kosztu pożyczki”, co, w jej ocenie, powoduje, że konsument ma pełną wiedzę o wartości i proporcjach poszczególnych parametrów finansowych pożyczki.

Ponadto, Spółka uzupełniła złożony wniosek o wydanie decyzji zobowiązującej w trybie art. 28 u.o.k.k. w zakresie zarzutów 2, 3 i 5 w dalszym ciągu ograniczając go tylko do tych trzech zarzutów. Przedsiębiorca zobowiązał się do przedstawienia wszystkim klientom, z którymi zawarł umowy pożyczki pieniężnej w oparciu o wzorzec zawierający zakwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienia, propozycji podpisania aneksu wprowadzającego zmiany w tych umowach odpowiadające brzmieniu aktualnie wykorzystywanych wzorców. Z uwagi na to, że zmieniony w ww. piśmie wniosek o wydanie decyzji zobowiązującej dotyczył jedynie zarzutów 2, 3 i 5, w zakresie pozostałych zarzutów, tj. zarzutu 1, 4, 6, 7 i 8, możliwe stało się wydanie - na podstawie art. 104 § 2 k.p.a. - decyzji częściowej. Ponadto, przedmiotowa decyzja częściowa objęta - także stosownie do art. 104 § 2 k.p.a. - również rozstrzygnięcie w przedmiocie zarzutu 5, ponieważ treść zobowiązania Spółki w odniesieniu do tego zarzutu nie zmierzała do zapobieżenia zarzuconemu naruszeniu (w obecnie stosowanych wzorcach całkowita kwota kredytu w dalszym ciągu obejmuje kredytowane koszty kredytu) oraz wskazywała, iż Przedsiębiorca nie podziela stanowiska Prezesa Urzędu w tym zakresie. Jednocześnie, Prezes UOKiK ocenił, że samodzielny charakter zarzutów 1 i 4-8 w stosunku do zarzutów 2 i 3 umożliwia wydanie w ich przedmiocie odrębnego rozstrzygnięcia.

W związku z powyższym, w dniu 30 grudnia 2015 r. Prezes UOKiK wydał decyzję częściową nr DDK-26/2015, w której:

I. uznał za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów działania Everest polegające na:

1. niepodawaniu w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o opłacie za obsługę pożyczki w domu, którą konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową kredytu, co narusza art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. z art. 14 u.k.k. i - godząc w zbiorowe interesy konsumentów - stanowi praktykę określoną w art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k.;
2. podawaniu nieprawdziwej informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 u.p.n.p.r. i - godząc w zbiorowe interesy konsumentów - praktykę określoną w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k.;
3. wprowadzeniu w błąd co do proporcji pomiędzy całkowitym kosztem pożyczki a całkowitą kwotą pożyczki, poprzez prezentowanie informacji o całkowitej kwocie pożyczki obliczonej przy założeniu, że powinna ona uwzględniać kredytowane koszty pożyczki, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 u.p.n.p.r., i - godząc w zbiorowe interesy konsumentów - praktykę określoną w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k.;
4. podawaniu nieprawdziwej informacji o całkowitym koszcie kredytu poprzez nieuwzględnianie w nim kosztu opłaty za obsługę pożyczki w domu, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 u.p.n.p.r. w zw. z art. 5 pkt 6 u.k.k., i - godząc w zbiorowe interesy konsumentów - praktykę określoną w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k.

i nakazał zaniechanie ich stosowania;

II. uznał za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów działania Everest polegające na:

1. stosowaniu opłaty za obsługę pożyczki w domu, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co stanowi czyn nieuczciwej konkurencji, o którym mowa w art. 3 ust. 1 u.z.n.k. i - godząc w zbiorowe interesy konsumentów - praktykę określoną w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k.;
2. stosowaniu opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co stanowi czyn nieuczciwej konkurencji, o którym mowa w art. 3 ust. 1 u.z.n.k., i - godząc w zbiorowe interesy konsumentów - praktykę określoną w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k.

i stwierdził zaniechanie ich stosowania z dniem 1 września 2015 r.

III. nałożył na Everest karę pieniężną w wysokości:

1. 44 971 zł (słownie: czterdzieści cztery tysiące dziewięćset siedemdziesiąt jeden złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia, o którym mowa w punkcie I ppkt 1 sentencji decyzji nr DDK-26/2015;
2. 168 640 zł (słownie: sto sześćdziesiąt osiem tysięcy sześćset czterdzieści złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia, o którym mowa w punkcie I ppkt 2 i w punkcie I ppkt 4 sentencji decyzji nr DDK-26/2015;

3. 112 427 zł (słownie: sto dwanaście tysięcy czterysta dwadzieścia siedem złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia, o którym mowa w punkcie I ppkt 3 sentencji decyzji nr DDK-26/2015;

IV. obciążył Everest kosztami opisanego w punkcie I i II sentencji decyzji nr DDK-26/2015 postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w kwocie 42,70 zł (czterdzieści dwa złote i siedemdziesiąt groszy) oraz zobowiązał Przedsiębiorcę do ich zwrotu Prezesowi Urzędu w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji nr DDK-26/2015.

W rezultacie, do rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie pozostała kwestia zarzutu 2 i zarzutu 3, w których Spółce zarzucono:

1. niepodawanie w umowach kredytu konsumenckiego informacji o wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k., a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k.;
2. niepodawanie w umowach o kredyt konsumencki informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Everest w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 15 u.k.k., a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k.

W piśmie z dnia 21 stycznia 2016 r. Przedsiębiorca zmodyfikował wniosek o wydanie decyzji zobowiązującej w trybie art. 28 u.o.k.k. Ostatecznie Spółka przedstawiła propozycję zobowiązaniową w zakresie zarzutu 2 i zarzutu 3 polegającą na przedstawieniu wszystkim konsumentom związanym z Everest aktywnymi (tj. wciąż wykonywanymi) umowami kredytu konsumenckiego zawartymi w oparciu o wzorzec „Umowy pożyczki pieniężnej” - z wyjątkiem tych konsumentów, których umowy znajdują się w okresie wypowiedzenia - propozycji podpisania aneksu do tych umów, którego treść:

- a) wprowadzi do tych umów informację o wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego,
- b) wyeliminuje z przedmiotowych umów postanowienia dotyczące jakichkolwiek kosztów związanych z odstąpieniem przez konsumenta od umowy,
- c) odzwierciedlać będzie następujące postanowienia pkt 26, 27 i 28 wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej”:

„26. Pożyczkobiorca może, bez podania przyczyny, odstąpić od Umowy pożyczki pieniężnej w terminie maksymalnie 14 dni od daty jej zawarcia doręczając oświadczenie o odstąpieniu od Umowy, w szczególności na Formularzu odstąpienia od Umowy pożyczki pieniężnej, osobiście do siedziby „BOCIAN pożyczki” lub przesyłając go listownie na adres siedziby „BOCIAN pożyczki”. Formularz odstąpienia od Umowy Pożyczkodawca przekazuje Pożyczkobiorcy przy zawarciu Umowy. Dla zachowania powyższego terminu jest wystarczające wysłanie oświadczenia listem przed jego upływem.

27. Oświadczenie, o którym mowa powyżej, jest skuteczne także wobec wszelkich umów dodatkowych zawartych pomiędzy Pożyczkodawcą a Pożyczkobiorcą, związanych z daną Umową pożyczki pieniężnej.

28. W przypadku skorzystania przez Pożyczkobiorcę z prawa odstąpienia od Umowy pożyczki pieniężnej, Umowę uznaje się za niezawartą, a Pożyczkobiorca jest zobowiązany niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy, zwrócić Pożyczkodawcy całą kwotę wypłaconą mu na podstawie Umowy (określoną w pozycji 1.A. powyżej) poprzez jej wpłatę na rachunek bankowy Pożyczkodawcy wskazany w punkcie 13 powyżej lub gotówką w Oddziale „BOCIAN pożyczki”. Pożyczkobiorca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od niniejszej Umowy. W przypadku gdy Pożyczkobiorca dokonał już jakiegokolwiek spłaty rat pożyczki, Pożyczkodawca dokona z Pożyczkobiorcą stosownych rozliczeń”.

Jednocześnie Everest wyjaśnił, że, ponieważ obowiązujące umowy pożyczki pieniężnej zawarte z konsumentami oparte są o podobne, aczkolwiek nie jednolite wzory (różniące się między sobą np. numeracją poszczególnych punktów), aneksy do tych umów będą odpowiednio odzwierciedlać określone wyżej postanowienia wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej”. Zgodnie ze stanowiskiem Spółki, należy przez to rozumieć, że Przedsiębiorca przedstawi konsumentom propozycje aneksowania umowy w sposób zgodny z treścią zobowiązania Everest, a jednocześnie uwzględniający odmienności w treści poszczególnych umów pożyczki pieniężnej (np. w odniesieniu do klientów, którzy zawarli ze Spółką umowy w okresie, kiedy nie był jeszcze oferowany „Profil Klienta”, propozycja podpisania aneksu w ogóle nie będzie uwzględniała możliwości kontaktu za pośrednictwem „Profilu Klienta”).

Spółka zadeklarowała wykonanie opisanego powyżej zobowiązania w terminie 6 miesięcy. Ponadto, zgodnie z jej wyjaśnieniami, ponieważ zdecydowana większość jej klientów jest regularnie (tj. raz w tygodniu) odwiedzana przez pracowników Przedsiębiorcy, w pierwszej kolejności to właśnie oni będą podejmowali próbę przekazania konsumentom propozycji podpisania aneksu do umowy. Dopiero w sytuacji, gdy nie uda im się tego dokonać, przedmiotowa propozycja, jak oświadczył Everest, zostanie wysłana do klientów listownie. Spółka zadeklarował także, że propozycja ta zostanie wysłana listownie również do konsumentów, którzy korzystają z produktów nie przewidujących regularnych wizyt przedstawicieli Przedsiębiorcy u klienta.

Niezależnie od powyższego, w tym samym piśmie z dnia 21 stycznia 2016 r. Everest poinformował, że - w związku z wejściem w życie nowych wymagań prawnych dotyczących prowadzonej przez Przedsiębiorcę działalności - w dniu 29 lutego 2016 r. nastąpi zbycie przedsiębiorstwa Spółki na Everest Finanse Spółkę Akcyjną z siedzibą w Poznaniu. Na skutek tego Everest nie będzie już prowadził działalności operacyjnej związanej z udzielaniem pożyczek - całą jego działalność w tym zakresie przejmie Everest Finanse S.A. Tym niemniej Przedsiębiorca pozostanie stroną zawartych już z konsumentami umów i to na nim będzie ciążył obowiązek wywiązania się ze złożonego w trybie art. 28 u.o.k.k. zobowiązania. W związku z tym, Spółka wskazała, że - aby prawidłowo zrealizować przedmiotowe zobowiązanie - zamierza udzielić Everest Finanse S.A. pełnomocnictwa do występowania w jej imieniu do konsumentów z propozycją aneksowania umów w sposób opisany w propozycji zobowiązaniowej Przedsiębiorcy. Ponadto, Spółka zastrzegła, że, z uwagi na krótki okres, jaki pozostał do dnia zbycia przedsiębiorstwa Everest na rzecz Everest Finanse S.A., Przedsiębiorca może nie zdążyć wprowadzić do tego czasu zmian do aktualnie stosowanych wzorców umów. Jednocześnie Everest oświadczył, że zamiarem Everest Finanse S.A. jest opracowanie nowych wzorców umów, w których odpowiednio odzwierciedlone będzie zobowiązanie Spółki przedstawione w toku niniejszego

postępowania. Przedsiębiorca zaznaczył jednocześnie, że nowe wzorce w ostatecznym kształcie mogą różnić się od wzorców stosowanych przez Everest (np. numeracją poszczególnych punktów). Jednakże Spółka oświadczyła, że bez względu na to, treść zmian postanowień wzorców zaproponowanych w zobowiązaniu Przedsiębiorcy zostanie wiernie odwzorowana we wzorcu stosowanym przez Everest Finanse S.A.

Prezes UOKiK zawiadomił Spółkę o zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie oraz o możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy w siedzibie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pismem z dnia 11 lutego 2016 r. Everest w dniu 22 lutego 2016 r. skorzystał z przysługującego mu uprawnienia.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje

Everest Finanse Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w Poznaniu jest przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem: 0000493974. Do dnia 10 stycznia 2014 r. Przedsiębiorca działał jako Everest Finanse Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowo-akcyjna. Tego dnia nastąpiło przekształcenie Przedsiębiorcy w spółkę komandytową w trybie art. 551 § 1 i n. ustawy z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 1030, ze zm.). Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne, pozostałe formy udzielania kredytów, pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych, działalność rachunkowo-księgową; doradztwo podatkowe, doradztwo związane z zarządzaniem, reklama.

/dowód: informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 16 kwietnia 2014 r./

Przedsiębiorca działa obecnie na terenie całego kraju. W poprzednich latach nie prowadził działalności na terenie województw: mazowieckiego (do 2013 r.) oraz podlaskiego, lubelskiego, podkarpackiego i małopolskiego - z wyjątkiem powiatów Sierpc, Płock, Płońsk i Gostynin (do 2012 r.).

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. oraz print screen strony internetowej Spółki - zakładka „o firmie”: <https://www.bocianpozyczki.pl/Strony-informacyjne/O-firmie.aspx/>

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej Everest, posługując się znakiem towarowym „Bocian pożyczki”, zawiera z konsumentami w rozumieniu art. 22¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r., poz. 121, ze zm.; dalej: „k.c.”) umowy o kredyt konsumencki, o którym mowa w art. 3 ust. 1 u.k.k., określone jako „Umowy pożyczki pieniężnej”. Przy zawieraniu przedmiotowych umów Spółka wykorzystuje m.in. wzorce umowne w rozumieniu art. 384 k.c. o nazwie „Umowa pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR, „Umowa pożyczki pieniężnej” o symbolu UPP i „Tabela Opłat” oraz formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego, o którym mowa w art. 14 ust. 1 u.k.k. Everest zawierał umowy kredytu konsumenckiego w oparciu o następujące wzory „Umowy pożyczki pieniężnej”:

- UPP.1 stosowany od grudnia 2011 r. do 31 lipca 2013 r.,
- UPP.2 stosowany od 1 sierpnia 2013 r. do 28 stycznia 2014 r.,
- UPP.3 stosowany od 29 stycznia 2014 r. do 4 kwietnia 2014 r.,
- UPP.4 stosowany od 5 kwietnia 2014 r. do 25 lipca 2014 r.,
- UPP.5 stosowany od 26 lipca 2014 r. do 17 lutego 2015 r.,
- UPP.6 stosowany od 18 lutego 2015 r. do 15 czerwca 2015 r.,
- UPP.7 stosowany od 16 czerwca 2015 r. do 31 sierpnia 2015 r.,
- UPP.8 stosowany od 1 września 2015 r.,
- UPR.1 stosowany od kwietnia 2012 r. do 30 lipca 2013 r.,
- UPR.2 stosowany od 31 lipca 2013 r. do 4 lutego 2014 r.,
- UPR.3 stosowany od 5 lutego 2014 r. do 16 maja 2014 r.,
- UPR.4 stosowany od 17 maja 2014 r. do 4 marca 2015 r.,
- UPR.5 stosowany od 5 marca 2015 r. do 16 czerwca 2015 r.,
- UPR.6 stosowany od 20 maja 2015 r. do 16 czerwca 2015 r. dla wybranych klientów,
- UPR.7 stosowany od 17 czerwca 2015 r. do 26 sierpnia 2015 r.,
- UPR.8 stosowany od 27 sierpnia 2015 r.

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. z załącznikami oraz pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. z załącznikami/

Przedsiębiorca udziela pożyczek na okresy stanowiące wielokrotność okresów tygodniowych (np. 44, 52, 62 tygodnie). Przekazanie środków pieniężnych może nastąpić jednorazowo („Umowa pożyczki pieniężnej” o symbolu UPP) lub w dwóch transzach („Umowa pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR). W każdym wypadku ich wypłata, w zależności od wybranej opcji, jest dokonywana na jeden z dwóch sposobów. Pierwszy polega na przekazaniu konsumentowi kwoty/transzy pożyczki (pomniejszonej o kredytowane koszty pożyczki) w miejscu jego zamieszkania w formie gotówki i/lub karty przedpłaconej - opcja z usługą obsługi pożyczki w domu (od dnia 27 sierpnia 2015 r. we wzorcu „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR oraz od dnia 1 września 2015 r. we wzorcu „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPP - opcja z usługą terenowej obsługi pożyczki). Według drugiego sposobu, kwota/transza pożyczki (pomniejszona o kredytowane koszty pożyczki) jest przekazywana konsumentowi przelewem na rachunek bankowy - opcja bez usługi obsługi pożyczki w domu (od dnia 27 sierpnia 2015 r. we wzorcu „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR oraz od dnia 1 września 2015 r. we wzorcu „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPP - opcja bez usługi terenowej obsługi pożyczki).

Splata pożyczki następuje w cotygodniowych ratach. W zależności od wybranej opcji (z obsługą pożyczki w domu/terenową obsługą pożyczki lub bez), raty mogą być uiszczane w formie gotówki w miejscu zamieszkania konsumenta do rąk przedstawiciela Everest albo w formie przelewu lub przekazu pocztowego na rachunek Spółki.

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. z załącznikami, pismo Spółki z dnia 28 marca 2013 r. z załącznikami, pismo Spółki z dnia 18 lipca 2013 r. oraz pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. z załącznikami/

1) Zarzut 2

Everest zamieszcza w umowach zawieranych na podstawie wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR.1 i UPP.1 punkt 20 zd. 1 w brzmieniu: „Każdorazowo w przypadku opóźnienia Pożyczkobiorcy w spłacie danej raty „Bocian pożyczki” może naliczyć odsetki za opóźnienie w wysokości maksymalnej, tj. nieprzekraczającej czterokrotności w stosunku rocznym stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego”. W umowach zawieranych na podstawie wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR.2-UPR.8 i UPP.2-UPP.8 punkt 20 zd. 1 (w umowach zawieranych na podstawie wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR.6 - punkt 23 zd. 1) ma następującą treść: „Każdorazowo w przypadku opóźnienia Pożyczkobiorcy w spłacie danej raty „Bocian pożyczki” może naliczyć odsetki za opóźnienie w wysokości maksymalnej, tj. nieprzekraczającej czterokrotności w stosunku rocznym stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego oraz podjąć działania mające na celu zwrot Pożyczki przez Pożyczkobiorcę”.

W umowach zawartych na podstawie wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR.1-UPR.7 oraz o symbolu UPP.1-UPP.7 Przedsiębiorca nie wskazuje informacji o wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego.

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. wraz z załącznikami oraz pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. wraz z załącznikami - karty 9-111 i 350-477 akt administracyjnych/

Od dnia 27 sierpnia 2015 r. do wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR oraz od dnia 1 września 2015 r. do wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPP Spółka wprowadziła punkt 1 lit. l.1 o treści: „Roczna stopa oprocentowania przeterminowanego” (wzorzec „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR.8 i UPP.8).

/dowód: pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. wraz z załącznikami - karty 350-477 akt administracyjnych/

2) Zarzut 3

Przedsiębiorca, w umowach zawartych na podstawie wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR.1-UPR.7 zamieścił punkty 22-24 (w umowach zawartych na podstawie wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR.6 - punkty 25-27) w brzmieniu:

„22. Pożyczkobiorca może, bez podania przyczyny, odstąpić od Umowy pożyczki pieniężnej w terminie maksymalnie 14 dni od daty jej zawarcia doręczając oświadczenie o odstąpieniu od Umowy, w szczególności na Formularzu odstąpienia od Umowy pożyczki pieniężnej, osobiście do siedziby „BOCIAN pożyczki” lub przesyłając go listem poleconym na adres siedziby „BOCIAN pożyczki”. Formularz odstąpienia od Umowy Pożyczkodawca wręczył Pożyczkobiorcy przy zawarciu niniejszej Umowy. Dla zachowania powyższego terminu jest wystarczające wystanie oświadczenia listem poleconym przed jego upływem.

23. Oświadczenie, o którym mowa powyżej, jest skuteczne także wobec wszelkich umów dodatkowych zawartych pomiędzy Pożyczkodawcą a Pożyczkobiorcą, związanych z daną Umową pożyczki pieniężnej.

24. W przypadku skorzystania przez Pożyczkodawcę z prawa odstąpienia od Umowy pożyczki pieniężnej Umowę uznaje się za niezawartą, a Pożyczkobiorca jest zobowiązany niezwłocznie zwrócić Pożyczkodawcy całą kwotę wypłaconą mu na podstawie umowy poprzez jej wpłatę na rachunek bankowy Pożyczkodawcy [...] lub gotówką w Oddziale Bocian pożyczki. Pożyczkobiorca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od niniejszej Umowy, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty kwoty pożyczki przez Pożyczkodawcę do dnia zwrotu Pożyczkodawcy całej kwoty udostępnionej pożyczki, o której mowa powyżej. W przypadku gdy Pożyczkobiorca dokonał już jakiegokolwiek spłaty rat pożyczki, Pożyczkodawca dokona z Pożyczkobiorcą stosownych rozliczeń”.

W umowach zawartych na podstawie wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPP.1-UPP.7 Przedsiębiorca zamieścił te same postanowienia punktów 22-24, z zastrzeżeniem, że punkt 22 otrzymał treść: „22. Pożyczkobiorca może, bez podania przyczyny, odstąpić od Umowy pożyczki pieniężnej w terminie maksymalnie 14 dni od daty jej zawarcia doręczając oświadczenie o odstąpieniu od Umowy, w szczególności na Formularzu odstąpienia od Umowy pożyczki pieniężnej, osobiście do siedziby „BOCIAN pożyczki” lub przesyłając go listem poleconym na adres siedziby „BOCIAN pożyczki”. Formularz odstąpienia od Umowy, stanowiący integralną część niniejszej Umowy, Pożyczkodawca wręczył Pożyczkobiorcy przy zawarciu niniejszej Umowy. Dla zachowania powyższego terminu jest wystarczające wystanie oświadczenia listem poleconym przed jego upływem”.

Analiza ww. przekazanych przez Everest umów wskazuje jednak, że Spółka nie podaje w nich informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych jej w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy.

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. wraz z załącznikami oraz pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. wraz z załącznikami - karty 9-111 i 350-477 akt administracyjnych/

Przedsiębiorca w praktyce prowadzonej działalności, w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy kredytu konsumenckiego zawartej z wykorzystaniem wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej”, nie korzystał z ww. postanowienia tej umowy wskazującego na obowiązek zwrotu przez konsumenta odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki przez Spółkę do dnia zwrotu na jej rzecz całej kwoty udostępnionej pożyczki.

/dowód: pismo Spółki z dnia 18 lipca 2013 r. - karty 235-257 akt administracyjnych/

Od dnia 27 sierpnia 2015 r. we wzorcu „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR stosuje następujące postanowienia punktów 26-28 dotyczące odstąpienia konsumenta od umowy:

„26. Pożyczkobiorca może, bez podania przyczyny, odstąpić od Umowy pożyczki pieniężnej w terminie maksymalnie 14 dni od daty jej zawarcia doręczając oświadczenie o odstąpieniu od Umowy, w szczególności na Formularzu odstąpienia od Umowy pożyczki pieniężnej, osobiście do siedziby „BOCIAN pożyczki” lub przesyłając go listem poleconym na adres siedziby „BOCIAN pożyczki”. Formularz odstąpienia od Umowy Pożyczkodawca

wręczył Pożyczkobiorcy przy zawarciu niniejszej Umowy. Dla zachowania powyższego terminu jest wystarczające wysłanie oświadczenia listem poleconym przed jego upływem.

27. Oświadczenie, o którym mowa powyżej, jest skuteczne także wobec wszelkich umów dodatkowych zawartych pomiędzy Pożyczkodawcą a Pożyczkobiorcą, związanych z daną Umową pożyczki pieniężnej.

28. W przypadku skorzystania przez Pożyczkobiorcę z prawa odstąpienia od Umowy pożyczki pieniężnej, Umowę uznaje się za niezawartą, a Pożyczkobiorca jest zobowiązany niezwłocznie zwrócić Pożyczkodawcy całą kwotę wypłaconą mu na podstawie Umowy poprzez jej wpłatę na rachunek bankowy Pożyczkodawcy wskazany w punkcie 13 powyżej lub gotówką w Oddziale „BOCIAN pożyczki”. Pożyczkobiorca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od niniejszej Umowy. W przypadku gdy Pożyczkobiorca dokonał już jakiegokolwiek spłaty rat pożyczki, Pożyczkodawca dokona z Pożyczkobiorcą stosownych rozliczeń”.

(wzorzec „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR.8).

Z kolei we wzorcu „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPP od dnia 1 września 2015 r. postanowienia punktów 26-28 otrzymały brzmienie:

„26. Pożyczkobiorca może, bez podania przyczyny, odstąpić od Umowy pożyczki pieniężnej w terminie maksymalnie 14 dni od daty jej zawarcia doręczając oświadczenie o odstąpieniu od Umowy, w szczególności na Formularzu odstąpienia od Umowy pożyczki pieniężnej, osobiście do siedziby „BOCIAN pożyczki” lub przesyłając go listem poleconym na adres siedziby „BOCIAN pożyczki”. Formularz odstąpienia od Umowy, stanowiący integralną część niniejszej Umowy, Pożyczkodawca wręczył Pożyczkobiorcy przy zawarciu niniejszej Umowy. Dla zachowania powyższego terminu jest wystarczające wysłanie oświadczenia listem poleconym przed jego upływem.

27. Oświadczenie, o którym mowa powyżej, jest skuteczne także wobec wszelkich umów dodatkowych zawartych pomiędzy Pożyczkodawcą a Pożyczkobiorcą, związanych z daną Umową pożyczki pieniężnej.

28. W przypadku skorzystania przez Pożyczkobiorcę z prawa odstąpienia od Umowy pożyczki pieniężnej, Umowę uznaje się za niezawartą, a Pożyczkobiorca jest zobowiązany niezwłocznie zwrócić Pożyczkodawcy całą kwotę wypłaconą mu na podstawie Umowy (określoną w pozycji 1.A. powyżej) poprzez jej wpłatę na rachunek bankowy Pożyczkodawcy wskazany w punkcie 13 powyżej lub gotówką w Oddziale „BOCIAN pożyczki”. Pożyczkobiorca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od niniejszej Umowy. W przypadku gdy Pożyczkobiorca dokonał już jakiegokolwiek spłaty rat pożyczki, Pożyczkodawca dokona z Pożyczkobiorcą stosownych rozliczeń”.

(wzorzec „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPP.8).

/dowód: pismo Spółki z dnia z dnia 6 października 2015 r. wraz z załącznikami - karty 350-477 akt administracyjnych/

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje

Naruszenie interesu publicznego

Podstawą do rozstrzygania sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie przez Prezesa UOKiK, czy w danej

sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło, pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów.

Zdaniem Prezesa UOKiK, rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami Spółki. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa UOKiK działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Uprawdopodobnienie naruszenia zakazu z art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów przewiduje możliwość kontroli przez Prezesa UOKiK działań przedsiębiorców podejmowanych w stosunkach prawnych z konsumentami, wprowadzając mechanizmy ochrony tzw. zbiorowych interesów konsumentów. Definiując w art. 4 pkt 12 pojęcie konsumenta ustawa ta odsyła do art. 22¹ k.c., zgodnie z którym konsumentem jest osoba fizyczna dokonująca z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Materialnoprawną podstawę do oceny działań przedsiębiorcy w powyższym aspekcie stanowi przepis art. 24 u.o.k.k. Zgodnie z jego ust. 1, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy (art. 24 ust. 2 u.o.k.k.). Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów (art. 24 ust. 3 u.o.k.k.). Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami, polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców.

Przepis art. 24 ust. 2 u.o.k.k. zawiera przykładowe wyliczenie zachowań przedsiębiorców uważanych za naruszające zbiorowe interesów konsumentów. W otwartym katalogu zakazanych praktyk ustawodawca umieścił: stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych (pkt 1), naruszenie przez przedsiębiorcę obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji (pkt 2), nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji (pkt 3).

Jak wynika z powyższego, dla uznania działań przedsiębiorcy za niezgodne z zawartym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów niezbędne jest wykazanie, iż spełnione zostały kumulatywnie trzy następujące przesłanki:

- 1) kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy;
- 2) działanie to jest bezprawne;
- 3) działanie to godzi w zbiorowy interes konsumentów.

Ad 1. Strona postępowania (przedsiębiorca)

Zakaz naruszenia zbiorowych interesów konsumentów odnosi się do przedsiębiorców. Przepis art. 4 pkt 1 u.o.k.k. zawiera legalną definicję przedsiębiorcy, zgodnie z którą pod tym pojęciem rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 584, ze zm.), a także: (a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, (b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu, (c) osobę fizyczną, która posiada kontrolę, w rozumieniu art. 4 pkt 4 u.o.k.k., nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13 u.o.k.k., (d) związek przedsiębiorców w rozumieniu art. 4 pkt 2 - na potrzeby przepisów dotyczących praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W myśl art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Właściwą dla przedsiębiorcy działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły (art. 2 ww. ustawy).

Podmiot będący stroną niniejszego postępowania posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu powołanego powyżej art. 4 pkt 1 u.o.k.k., gdyż jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem: 0000493974. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne, pozostałe formy udzielania kredytów, pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych, działalność rachunkowo-księgową; doradztwo podatkowe, doradztwo związane z zarządzaniem, reklama. Wobec tego Everest jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 („*in initio*”) u.o.k.k. Oznacza to, że Przedsiębiorca przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, a jego działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Ad 2. Uprawdopodobnienie bezprawności działań Spółki

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Źródłem tych zasad są normy

prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów.¹

Jako zachowania przedsiębiorcy, które stanowią praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, ustawodawca wskazuje w szczególności naruszanie przez przedsiębiorcę obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji (art. 24 ust. 2 pkt 2 u.o.k.k.). Oznacza to, że jeśli mamy do czynienia z naruszeniem ww. obowiązku, co jednocześnie godzi w zbiorowe interesy konsumentów, to takie działanie w świetle prawa może zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Przenosząc powyższe zważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, co następuje.

W przedmiotowym postępowaniu Przedsiębiorcy zarzucono stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k. polegających na:

- a. niepodawaniu w umowach kredytu konsumenckiego informacji o wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k., a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k.;
- b. niepodawaniu w umowach o kredyt konsumencki informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Everest w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 15 u.k.k., a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 24 ust. 1 u.o.k.k.

Ad a.

Zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt. 11 u.k.k. umowa o kredyt konsumencki powinna określać m.in. roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego i warunki jej zmiany. Sformułowanie użyte przez ustawodawcę oznacza, że nie wystarczy przekazać w umowie informacji o tym, w jaki sposób tę stopę oprocentowania można wyliczyć, lecz niezależnie od tego należy podać jej wartość liczbową na dzień zawarcia umowy.

Tymczasem, jak zostało ustalone, Everest nie zamieszczał we wszystkich umowach zawartych na podstawie wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR i UPP rocznej stopy zadłużenia przeterminowanego, podając jedynie sposób jej obliczenia. Prezes UOKiK jest zdania, że takie działanie nie może zostać uznane za dopełnienie obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k. Trzeba przy tym podkreślić, że informacja o wysokości kosztów kredytu, w tym oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, jest kluczowa z punktu widzenia konsumenta. Jednymi z podstawowych informacji, jakie bierze on pod uwagę decydując się na skorzystanie z konkretnej oferty kredytowej, są informacje wskazujące na grożące mu w razie niespłacenia kredytu w ustalonym terminie konsekwencje finansowe.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu uznał za uprawdopodobnione, że działanie Spółki polegające na niepodawaniu w umowach kredytu konsumenckiego informacji o rocznej stopie zadłużenia przeterminowanego jest bezprawne, naruszające u.k.k.

¹ Tak SOKiK w orzeczeniu z dnia 13 listopada 2007 r., sygn. akt XVII AmA 45/07, niepubl.

Everest wprowadził - począwszy od dnia 27 sierpnia 2015 r. do wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR.8 oraz począwszy od dnia 1 września 2015 r. do wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPP.8 - postanowienie, które określa liczbowo wysokość rocznej stopy oprocentowania przeterminowanego. Jednakże, biorąc pod uwagę, że Everest zawierał umowy kredytu konsumenckiego w oparciu o wzorzec „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR i UPP na okresy trwające kilkadziesiąt (nawet ponad 60) tygodni, w obrocie w dalszym ciągu funkcjonują umowy zawarte przed ww. datami, które nie zawierają przedmiotowej informacji. Przedsiębiorca nie wykazał bowiem, aby dokonał aneksowania obowiązujących umów w sposób eliminujący stwierdzone naruszenie. Tymczasem, zgodnie z art. 27 ust. 3 u.o.k.k., ciężar udowodnienia zaprzestania stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów spoczywa na przedsiębiorcy.

Ad b.

Zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt. 15 u.k.k. umowa o kredyt konsumencki powinna określać termin, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązek zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek, a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym. Z tego przepisu jednoznacznie wynika, że w każdym przypadku, gdy umowa przewiduje oprocentowanie kredytu, wysokość odsetek należnych przedsiębiorcy powinna zostać w niej wskazana wartością liczbową, bez odsyłania do innych dokumentów, aktów prawnych czy źródeł informacji. Tylko taki sposób przekazywania informacji zapewnia przedstawienie istotnych warunków oferty w sposób przejrzysty i łatwy do odnalezienia. Dzięki temu konsument korzystający z ustawowego uprawnienia do odstąpienia od umowy i na mocy art. 54 ust. 2 u.k.k. zobowiązany do zwrotu kwoty kredytu wraz z odsetkami za okres od dnia wypłaty tej kwoty do dnia jej zwrotu może łatwo obliczyć, jaką dokładnie kwotę powinien zwrócić kredytodawcy.

W umowach kredytu konsumenckiego zawieranych przez Przedsiębiorcę w oparciu o wzorzec „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR i UPP brakowało informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Spółce w przypadku odstąpienia od umowy przez konsumenta, mimo że umowy te nie wyłączały obowiązku zwrotu tych odsetek przez kredytobiorcę. Przeciwnie, znajdowało się w nich postanowienie, które wprost wskazywało na ten obowiązek. Należy zatem uznać za uprawdopodobnione, że Spółka naruszyła określony w art. 30 ust. 1 pkt. 15 u.k.k. obowiązek.

Biorąc pod uwagę, że Everest wskazywał na okoliczność niepobierania w praktyce działalności ww. odsetek, Prezes Urzędu uznaje za stosowne wyjaśnić, iż pozostaje to bez wpływu na ocenę działania Spółki. Niezależnie bowiem od faktycznego wykonywania postanowień umownych przewidujących obowiązek zwrotu przez konsumenta odsetek za okres korzystania z kredytu, Przedsiębiorcy przysługiwało na ich podstawie wobec kredytobiorców roszczenie o ich zapłatę. W każdej chwili mógł on zmienić swoją praktykę i zacząć ich żądać od konsumentów. W takiej sytuacji brak wskazania w umowach kredytu odsetek w stosunku dziennym znacznie utrudniałoby kredytobiorcom, którzy odstąpiliby od umowy, obliczenie dokładnej kwoty do zapłaty. Musieliby oni bowiem samodzielnie zastosować dość skomplikowane wzory matematyczne, by ustalić, ile wynoszą odsetki za czas, podczas którego korzystali z udostępnionych środków. Należy bowiem przypomnieć, że stopa oprocentowania kredytu jest w umowie podana w stosunku rocznym, zaś w razie odstąpienia od umowy odsetki należy wyliczyć za odpowiednią liczbę dni.

Na poparcie powyższej argumentacji, Prezes Urzędu uznaje za stosowne odwołanie się do treści uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: „SOKiK”) z dnia 13 czerwca 2005 r. (sygn. akt XVII Ama 30/04), który zapadł co prawda na tle poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 100, poz. 1081 ze zm.), ale pozostaje aktualny w świetle obowiązującego stanu prawnego. W uzasadnieniu tym SOKiK stanął na stanowisku, że *„skoro ustawodawca wyraźnie określił zakres niezbędnych danych zawartych w umowie kredytu konsumenckiego, to oczywistym jego celem było zagwarantowanie konsumentowi wiedzy w tym zakresie jako niezbędnej dla ochrony jego praw i interesów. Bez znaczenia jest przy tym, czy konsument z informacji tych uczyni użytek czy nie”*. Należy zatem uznać, że, nawet jeżeli przy odstąpieniu od umowy przez konsumenta Przedsiębiorca nie pobierał odsetek od kwoty kredytu, Spółka miała obowiązek podawać informacje o odsetkach w stosunku dziennym stosownie do art. 30 ust. 1 pkt 15 u.k.k.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu uznał za uprawdopodobnione, że działanie Spółki polegające na niepodawaniu w umowach kredytu konsumenckiego informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Przedsiębiorcy w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy jest bezprawne, naruszające u.k.k.

Począwszy od dnia 27 sierpnia 2015 r. do wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR.8 oraz od dnia 1 września 2015 r. do wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPP.8 Everest wprowadził postanowienie, z którego wynika, iż konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy. Jednakże, biorąc pod uwagę, że Everest zawierał umowy kredytu konsumenckiego z wykorzystaniem wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR i UPP na okresy trwające kilkadziesiąt (nawet ponad 60) tygodni, w obrocie w dalszym ciągu funkcjonują umowy zawarte przed ww. datami, które przewidują obowiązek zwrotu przez konsumenta odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia zwrotu całej kwoty udostępnionej pożyczki na rzecz Spółki. Jednocześnie, w umowach tych nie ma postanowienia określającego odsetki w stosunku dziennym należnych Przedsiębiorcy w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy. Przedsiębiorca nie wykazał bowiem, aby dokonał aneksowania obowiązujących umów w sposób eliminujący stwierdzone naruszenie. Tymczasem, zgodnie z art. 27 ust. 3 u.o.k.k., ciężar udowodnienia zaprzestania stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów spoczywa na przedsiębiorcy.

Ad 3. Uprawdopodobnienie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów

W okolicznościach przedmiotowej sprawy uprawdopodobniono, że analizowane zachowanie Przedsiębiorcy jest bezprawne. W celu uprawdopodobnienia stosowania przez Everest praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, konieczne jest w dalszej kolejności uprawdopodobnienie, że zachowanie to godzi w interesy konsumentów jako zbiorowości. Zgodnie bowiem z art. 24 ust. 2 i ust. 3 u.o.k.k. przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się bezprawne działanie przedsiębiorcy, które godzi w owe interesy.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie podaje definicji „zbiorowego interesu konsumentów”, wskazując jednak w przepisie art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów

oznacza zatem narażenie na uszczerbek interesów znacznej grupy lub wszystkich konsumentów, poprzez stosowaną przez przedsiębiorcę praktykę, obejmującą tak działania, jak i zaniechania. Ponadto, godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać zarówno na ich naruszeniu, jak i zagrożeniu im. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. W jednym z orzeczeń Sąd Najwyższy stwierdził, że: „nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów można wszcząć tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczbie potencjalnych konsumentów”².

Dla stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów istotne jest ustalenie, że konkretne działanie przedsiębiorcy nie ma ściśle określonego adresata, lecz jest kierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów. Interes konsumentów należy przy tym rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę na zasługujący na ochronę i zabezpieczenie. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów powiązane jest z naruszaniem interesów gospodarczych konsumentów. Pod tym pojęciem należy rozumieć zarówno naruszenie interesów *stricte* ekonomicznych (o wymiarze majątkowym), jak również prawo konsumentów do uczestniczenia w przejrzystych i niezakłóconych przez przedsiębiorcę warunkach rynkowych, zapewniających konsumentom dokonywanie transakcji handlowych z przedsiębiorcami przy całkowitym zrozumieniu rzeczywistego sensu ekonomicznego i prawnego warunków dokonywanych czynności na etapie przedkontraktowym oraz w czasie wykonywania umowy, czego urzeczywistnieniem jest m.in. abstrakcyjnie pojmowane prawo do rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji w komunikacji pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem.

W niniejszej sprawie bez wątpienia możemy mieć do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów - wszystkich konsumentów będących lub mogących być klientami Przedsiębiorcy. Należy przy tym wskazać, że zdaniem Sądu Najwyższego wystarczające powinno być ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów), wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów, za pomocą wspólnego dla nich kryterium. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy.³

W ocenie Prezesa UOKiK, istnieje prawdopodobieństwo, że działania Spółki opisane w punkcie I sentencji decyzji naruszają interesy konsumentów. Działania te polegają bowiem, co zostało uprawdopodobnione, na naruszaniu obowiązków ustanowionych w u.k.k. Wiążą się z nieprzekazywaniem informacji dotyczących kosztów związanych z zaciągnięciem kredytu przez konsumenta u Przedsiębiorcy, tj. informacji o rocznej stopie

² wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2003 r., sygn. akt I CKN 504/01

³ wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 r., sygn. akt III SK 27/07

zadłużenia przeterminowanego oraz informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Spółce w przypadku odstąpienia od umowy przez konsumenta.

Nie ulega wątpliwości, że koszty kredytu są decydującym czynnikiem, jakim kierują się konsumenci przy wyborze oferty kredytowej. Zbiorowe interesy konsumentów należy w niniejszej sprawie rozumieć jako zapewnienie konsumentom dostępu do jak najszerszego zasobu rzetelnych i wiarygodnych informacji, na podstawie których będą mogli porównać oferty kredytowe konkurujących przedsiębiorców i świadomie wybierać między nimi, podejmując odpowiednie decyzje rynkowe. Dlatego jest kluczowe, aby informacje, w szczególności dotyczące kosztów kredytu, zawarte w umowach o kredyt konsumencki przekazywane kredytobiorcom były prawdziwe i kompletne. Dysponując niekompletnymi i nieprecyzyjnymi danymi, pożyczkobiorca nie jest bowiem w stanie porównać różnych produktów na rynku i podjąć racjonalnej decyzji o wyborze najkorzystniejszego z nich.

Skutkami powyższych działań Przedsiębiorcy mógł zostać dotknięty nieoznaczony z góry krąg konsumentów, którego nie da się zidentyfikować - wszyscy dotychczasowi i potencjalni kontrahenci Spółki, którzy zainteresowali się jej ofertą oraz zawarli z nią umowę pożyczki.

Mając na względzie przytoczoną powyżej argumentację należy uznać, iż w toku niniejszego postępowania w sprawie stosowania przez Spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostało uprawdopodobnione, iż opisane wyżej działanie Everest godzi w zbiorowe interesy konsumentów, przez które należy rozumieć prawo wszystkich konsumentów do rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji przekazywanej mu zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującego prawa.

Zobowiązanie Spółki złożone w trybie art. 28 ust. 1 u.o.k.k.

Stosownie do przepisu art. 28 ust. 1 u.o.k.k., jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione, że został naruszony zakaz, o którym mowa w art. 24 u.o.k.k., a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego zakazu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia ww. naruszeniu, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań.

Analiza przepisu art. 28 ust. 1 u.o.k.k. pozwala jednoznacznie stwierdzić, że Prezes UOKiK może wydać powyższą decyzję w sytuacji łącznego spełnienia dwóch przesłanek:

- uprawdopodobnienia w trakcie postępowania w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, iż przedsiębiorca stosuje niedozwoloną praktykę, o której mowa w art. 24 ww. ustawy,
- zobowiązania się przedsiębiorcy do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia ww. naruszeniu.

Jak zostało wskazane we wcześniejszej części uzasadnienia niniejszej decyzji, stosowanie przez Everest opisanych w punkcie I sentencji decyzji praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostało uprawdopodobnione.

W toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Przedsiębiorca, w zakresie zarzutów objętych niniejszym rozstrzygnięciem, wniósł o wydanie decyzji zobowiązującej w trybie art. 28 u.o.k.k. Everest zobowiązał się

do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia określonym w zarzucie 2 i zarzucie 3 naruszeniom, polegających na przedstawieniu wszystkim konsumentom związanym ze Spółką aktywnymi (tj. wciąż wykonywanymi) umowami kredytu konsumenckiego zawartymi w oparciu o wzorzec „Umowy pożyczki pieniężnej” - z wyjątkiem tych konsumentów, których umowy znajdują się w okresie wypowiedzenia - propozycji podpisania aneksu do tych umów, którego treść:

- a) wprowadzi do tych umów informację o wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego,
- b) wyeliminuje z przedmiotowych umów postanowienia dotyczące jakichkolwiek kosztów związanych z odstąpieniem przez konsumenta od umowy,
- c) odzwierciedlać będzie następujące postanowienia pkt 26, 27 i 28 wzorca „Umowy pożyczki pieniężnej”:

„26. Pożyczkobiorca może, bez podania przyczyny, odstąpić od Umowy pożyczki pieniężnej w terminie maksymalnie 14 dni od daty jej zawarcia doręczając oświadczenie o odstąpieniu od Umowy, w szczególności na Formularzu odstąpienia od Umowy pożyczki pieniężnej, osobiście do siedziby „BOCIAN pożyczki” lub przesyłając go listownie na adres siedziby „BOCIAN pożyczki”. Formularz odstąpienia od Umowy Pożyczkodawca przekazuje Pożyczkobiorcy przy zawarciu Umowy. Dla zachowania powyższego terminu jest wystarczające wysłanie oświadczenia listem przed jego upływem.

27. Oświadczenie, o którym mowa powyżej, jest skuteczne także wobec wszelkich umów dodatkowych zawartych pomiędzy Pożyczkodawcą a Pożyczkobiorcą, związanych z daną Umową pożyczki pieniężnej.

28. W przypadku skorzystania przez Pożyczkobiorcę z prawa odstąpienia od Umowy pożyczki pieniężnej, Umowę uznaje się za niezawartą, a Pożyczkobiorca jest zobowiązany niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy, zwrócić Pożyczkodawcy całą kwotę wypłaconą mu na podstawie Umowy (określoną w pozycji 1.A. powyżej) poprzez jej wpłatę na rachunek bankowy Pożyczkodawcy wskazany w punkcie 13 powyżej lub gotówką w Oddziale „BOCIAN pożyczki”. Pożyczkobiorca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od niniejszej Umowy. W przypadku gdy Pożyczkobiorca dokonał już jakiegokolwiek spłaty rat pożyczki, Pożyczkodawca dokona z Pożyczkobiorcą stosownych rozliczeń”.

Realizacja opisanego zobowiązania, zgodnie z propozycją Everest, miałyby nastąpić w terminie 6 miesięcy. Ponadto, zgodnie z jego wyjaśnieniami, ponieważ zdecydowana większość jego klientów jest regularnie (tj. raz w tygodniu) odwiedzana przez pracowników Przedsiębiorcy, w pierwszej kolejności to właśnie oni będą podejmowali próbę przekazania konsumentom propozycji podpisania aneksu do umowy. Dopiero w sytuacji, gdy nie uda im się tego dokonać, przedmiotowa propozycja, jak oświadczył Everest, zostanie wysłana do klientów listownie. Spółka zadeklarowała także, że propozycja ta zostanie wysłana listownie również do konsumentów, którzy korzystają z produktów nie przewidujących regularnych wizyt przedstawicieli Przedsiębiorcy u klienta.

Jak wynika z powyższego, obie ww. przesłanki wydania decyzji zobowiązującej zostały spełnione. W ocenie Prezesa UOKiK, zobowiązanie złożone przez Everest określa działania zmierzające do zapobieżenia uprawdopodobnionemu naruszeniu zbiorowych

interesów konsumentów. Za jego przyjęciem przemawia okoliczność, iż rozstrzygnięcie sprawy w oparciu o przepis art. 28 u.o.k.k. zapewni skuteczną eliminację praktyk opisanych w punkcie I sentencji decyzji, co odbędzie się z korzyścią dla konsumentów.

Odnosząc się do propozycji Spółki, zgodnie z którą złożone przez nią zobowiązanie miałyby być wykonane w terminie 6 miesięcy, Prezes Urzędu zauważa, że propozycja ta nie wskazuje początku biegu przedmiotowego terminu. Dlatego też Prezes UOKiK skorzystał z przewidzianej w art. 28 ust. 2 u.o.k.k. możliwości samodzielnego jego określenia i zobowiązał Przedsiębiorcę do wykonania zobowiązania w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Z uwagi na powyższe, zasadnym jest skorzystanie z instrumentu prawnego przewidzianego art. 28 ust. 1 i 2 u.o.k.k.

Mając powyższe na uwadze, **orzeczono jak w punkcie I sentencji decyzji.**

Informacja o stopniu realizacji zobowiązania

W związku z tym, że w punkcie I sentencji decyzji Prezes UOKiK, w zakresie opisanej w tym punkcie praktyki, nałożył na Spółkę obowiązek wykonania złożonego przez nią zobowiązania, należało wziąć pod uwagę treść art. 28 ust. 3 u.o.k.k. Zgodnie z tym przepisem, w decyzji zobowiązującej Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

Stosownie zatem do powołanego art. 28 ust. 3 u.o.k.k., Przedsiębiorca został zobowiązany do przedłożenia Prezesowi Urzędu, w terminie 7 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, informacji o stopniu realizacji zobowiązania nałożonego w punkcie I sentencji niniejszej decyzji oraz dowodów potwierdzających jego wykonanie. Dowodami tymi będą:

- 1) wzór przykładowego aneksu do umowy kredytu konsumenckiego zawartej w oparciu o wzorzec „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR lub UPP, którego treść spełniać będzie warunki określone w punkcie I ppkt 1)-3) sentencji decyzji;
- 2) 10 przykładowych dowodów doręczenia konsumentom związanym z Everest aktywnymi (tj. wciąż wykonywanymi) umowami kredytu konsumenckiego zawartymi w oparciu o wzorzec „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu UPR lub UPP - z wyjątkiem tych konsumentów, których umowy znajdują się w okresie wypowiedzenia - pism z propozycją podpisania aneksów do tych umów, których treść spełniać będzie warunki określone w punkcie I ppkt 1)-3) sentencji decyzji, wraz z tymi aneksami.

Mając powyższe na uwadze, **orzeczono jak w punkcie II sentencji decyzji.**

Pouczenie:

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego - od niniejszej decyzji

przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

z up. Prezesa UOKiK
Łukasz Wroński
Z-ca Dyrektora Departamentu Ochrony
Interesów Konsumentów

